

Datum 2023-05-17
Diarienummer 0086/23

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
fo.ssk@regeringskansliet.se

Diarienummer: Fö2023/00074

Göteborgs Stads yttrande – Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57)

Göteborgs Stad noterar att utredningen är omfattande och innehåller en rad olika förslag vilka berör alla nivåer i det svenska beredskapssystemet, inklusive kommunerna. Göteborgs Stad menar att det är svårt att få en samlad bild av de förslag som berör kommunerna samt dess effekter. Göteborgs Stad anser vidare att utredningens bedömningar av de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna är otillräckliga och att det behövs göras en ny konsekvensanalys för de förslag som regeringen går vidare med. Utredningens kommunala representanter som förordnats som experter i utredningen samt SKR reserverar sig i ett särskilt yttrande. Göteborgs Stad instämmer i stort i den kritik som framförs i det särskilda yttrandet och i SKR:s remissvar.

Det är rimligt att kommunerna får i uppgift att planera för och verkställa utrymningar. Göteborgs Stad noterar dock att utredningen saknar realistiska förslag om hur en utrymning kan verkställas. Utredningen förefaller inte ha fördjupat sig i frågan utan hänvisar till att kommunerna ska nyttja frivilliga och själva hitta avtalsformer som möjliggör krigsplacering av frivilliga. Göteborgs Stad vill understryka att frivilligförordningen (Förordning 1994:524 om frivillig försvarsverksamhet) inte gäller kommuner. Det är en stor administrativ börda att anställa frivilliga för att sedan kunna krigsplacera dem. Det är svårt att hitta frivilliga och lämpliga samarbetsformer. Grunden behöver i stället vara egenanställd personal i kommunen, tillskott av civilpliktiga och såväl personer från frivilliga försvarsorganisationer som spontanfrivilliga som komplement. Göteborgs Stad vill också framföra att Länsstyrelsen kan behöva ha en samordnande roll för att fördela resurser kopplat till frivilliga. Göteborgs Stad bedömer att utredningens förslag om kommunernas ansvar att planera för och verkställa utrymningar är

otillräckligt. En förnyad och fördjupad utredning kring kommunens behov av stödorganisation och personaltillskott behöver göras.

Göteborgs Stad tolkar det som att utredningen bedömer att kommunala verksamheter som äldreomsorg och förskola helt eller delvis kan behöva upphöra vid ett väpnat angrepp. Det är svårt att se att staden kan minska antalet personer som jobbar med äldreomsorg och använda dem till annat inom området ”grundläggande skydd och stöd”. Äldreomsorg och förskola är bland de mest samhällsviktiga verksamheterna som en kommun bedriver och är prioriterat att upprätthålla i händelse av krig.

Krigsplacerad personal som rekryterats, utbildats och övat behövs för att utföra de tekniskt avancerade uppgifter det innebär att iordningsställa skyddsrum.

Göteborgs Stad anser att det föreslagna uppdraget till kommunerna att informera om skyddsrum och skyddade utrymmen är otydligt och behöver preciseras. Tidigare erfarenheter visar att både allmänhet och fastighetsägare har många frågor kring skyddsrum. Informationsansvaret kan med fördel delas med Länsstyrelsen som ansvarar för kontroll av skyddsrum och innehar den tekniska kompetensen kring skyddsrummens prestanda.

Vidare behöver kommunernas uppdrag gällande skyddade utrymmen tydliggöras. Det behöver också uppmärksammas att alla skyddade utrymmen inte kan användas för allmänheten då dessa kan vara lämpliga för kommunal samhällsviktig verksamhet.

Förslaget med utrymningsledare som ska placeras som civilpliktiga hos länsstyrelserna och lånas ut till kommuner är i grunden en god tanke, men förslaget behöver utvecklas och förtydligas i samverkan med kommunerna. I övrigt instämmer Göteborgs Stad med vad SKR framför i sitt yttrande. Det totala behovet av utrymningsansvariga/ledare är svårt att bedöma, men sannolikt är behovet stort.

Göteborgs Stad bedömer att förslaget om att byggandet ska regleras genom att MSB meddelar föreskrifter om den så kallade underrättelseskyldigheten och därigenom avgränsar vilka byggnader och anläggningar som kan komma att omfattas av nybyggnation av skyddsrum kommer att öka administrationen i bygglovsprocessen och att antalet frågor från exploatörer och blivande byggherrar kommer att öka.

Utredningen bedömer att det inte krävs någon ändring i PBL kopplat till planläggning. Göteborgs Stad bedömer att det finns en risk att förutsättningar så som geoteknik samt konkurrerande planbestämmelser kan göra att skyddsrummen inte alltid kommer att kunna byggas utifrån den ursprungliga skyddsrumspaneringen. Ett sätt att säkerställa att exploatören tidigt är medveten om skyddsrumskravet, samt att förutsättningarna är utredda, är att skyddsrum finns med i planläggningen av nya områden och

byggnader som omfattas av MSB:s skyddsrumspanering. Göteborgs Stad vill understryka vikten av relevant vägledning och planeringsunderlag från MSB.

Göteborgs Stad instämmer i yttrande från SKR som avstyrker utredningens förslag om en statlig beredskapsorganisation för räddningstjänst. I stället bör de kommunala räddningstjänstorganisationerna tillföras personal genom civilplikt, samt förstärkningsmateriel. Stadsledningskontoret delar de synpunkter som SKR framför i sitt remissvar.

Göteborg den 17 maj 2023
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Jonas Attenius

Mathias Sköld